

Andrés García de la Riva, president del Banco de Crédito Local

El seny del crèdit

Andrés García de la Riva (Saragossa, 1942) reflexiona sobre l'actual situació financera dels ajuntaments. La dimensió dels municipis, la capacitat d'estalvi i l'oscil·lació dels tipus d'interès són els factors determinants de l'economia de les corporacions locals.

PEP ROMANI

Militant socialista des del 1964, funcionari de l'Institut de Crèdit Oficial des del 1969 i president del Banco de Crédito Local des del 1985, García de la Riva té, reflectida en la seua trajectòria professional, bona part de la història més recent del sector públic local. Llicenciat en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona, el primer treball de García de la Riva li va comportar un apropament als professors Ernest Lluch i J. Ros en la Revisió del Pla de Barcelona i la seua Comarca.

Sota la seua presidència, el Banco de Crédito Local ha modernitzat la seua estructura i ha ampliat l'oferta creditícia a les corporacions locals.

—*Vostè, en la seua qualitat de president del Banco de Crédito Local, disposa d'una perspectiva privilegiada per a fer una radiografia de l'actual situació econòmica de les corporacions locals. ¿Quin es el retrat que se'n pot fer a hores d'ara?*

—Globalment, les corporacions locals de l'estat espanyol han donat un salt quantitatiu i qualitatiu simultani

importantíssim i això significa que han entrat en hàbits financers moderns, o siga, recaptar impostos, donar serveis i finançar-se mitjançant els crèdits. Tot això ha estat possible en un curt termini de temps; perquè deu anys, quan es mira enrere i es contempla la història dels ajuntaments, és ben poc. Els ajuntaments, com a base territorial de l'estat, han sofert una transformació molt ràpida i aquesta s'ha produït d'una manera molt sana. És més, jo diria que les pressions sobre prestacions de serveis a les urbs, en qualsevol societat mo-

derna, s'han produït amb més tensions financeres que les que ara s'han registrat.

Per a mi, tenint en compte el marc europeu, el nivell de càrrega financera dels municipis es troba lleugerament inflat, però, en relació al PIB, s'ha comportat correctament. De fet, l'endeutament municipal global a l'estat espanyol el 1988 era un 25% del PIB. Per tant, en termes relatius, de PIB, l'evolució dels passius financers de les corporacions locals és relativament estable i relativament baixa, no s'ha disparat. Aquests passius, d'altra banda, subjauen a la prestació d'uns serveis, que és el que finalment percep el ciutadà.

Jo diria també que el baix nivell de morositat dels ajuntaments prova que són uns clients normalment al corrent de pagament i que estan adquirint prestigi en el sistema financer.

—*¿Les economies dels ajuntaments no es troben massa forçades a conseqüència d'haver hagut de realitzar totes les inversions que quedaven pendents per la gestió realitzada pels alcaldes franquistes al llarg dels anys 60 i 70?*

—Bé, jo crec que s'ha forçat molt la màquina de produir prestació de serveis i això sol comportar una certa pèrdua de la qualitat dels serveis i a voltes es produeixen estrangulaments financers. A voltes, hi ha corporacions que deixen de pagar allò que no se'ls força a pagar. De totes maneres, cal no barrejar finançament amb factures impagades, perquè les factures financeres estan totes al corrent.

Es parla molt de l'excés de càrrega financera de les corporacions locals, però es parla molt poc de l'estalvi i cal tenir en compte que les càrregues financeres poden ser altes sempre que vagen acompanyades d'un alt nivell d'estalvi. Per tant, es pot afirmar que la majoria de les corporacions gaudeixen d'equilibri financer. També és cert que, per arribar a aquesta situació, s'ha requerit en algun moment un important suport des d'instàncies superiors, com ara la Llei de liquidació de deutes dels anys 1978, 1979, 1980 o 1985. I han estat mesures que als ajuntaments els han vingut molt bé per a regularitzar les seues economies.

—*¿Es pot parlar d'una dimensió ideal*

de ciutat en relació a la capacitat d'endeutament?

—Hi ha un tram intermedi de municipis, els que tenen entre mig milió i un milió d'habitants, que si han de cobrir serveis generals, com ara hospitals, etcètera, poden passar per situacions més delicades.

D'altra banda, hi ha casos particulars com el de les dues grans capitals de l'estat. Per exemple, Barcelona tradicionalment és una ciutat amb més càrrega financera que Madrid. ¿Per què?, perquè respon a fenòmens de prestacions de serveis i d'entorn urbà completament diferents. Barcelona té molts més museus, cinc hospitals... Si aquesta comparació es fa amb diferents ciutats es veurà que hi ha localitats que poden estar amb més pressió de la càrrega financera i, per tant, amb més problemes que aquelles ciutats que estan urbanament més delimitades.

—*I aquesta realitat corrobora el tòpic que Barcelona és la ciutat més europea de l'estat, sobretot tenint en compte que és la que més s'aproxima als nivells comunitaris de despeses reals i a l'assumpció de competències...*

—Ha, ha, ha. En això ja sap vostè que sempre hi ha unes competències i una història. En aquest sentit sí que es pot qualificar Barcelona de ciutat molt europea. Quant a la càrrega financera, també pot rebre aquest qualificatiu.

—*¿Vostè què pensa que hauria passat en la història dels ajuntaments cas de no haver existit el Banco de Crédito Local, amb uns tipus d'interès a la baixa, si les corporacions locals hagueren hagut de negociar amb la banca privada, sempre amb uns interessos per sobre?*

—Jo crec que, a través del temps, haurien anat obtenint un millor tracte per part de la banca privada. De totes maneres, jo crec que aquest és un dels papers fonamentals d'un banc públic com el BCL. L'essència del nostre treball és assenyalar el tracte apropiat a una clientela determinada, a un nínxol que es diu en banca; això vol dir determinar a quins nivells de finançament ordinari de mercat aquest nínxol produeix resultats positius o genera pèrdues.

—*¿De quina manera les variacions de tipus d'interès al mercat han condicionat l'oferta del BCL, amb més crèdits a curt termini?*

—Nosaltres vam entrar al *mercat curt* en un moment que no hi havia restriccions. En aquests moments, el BCL està finançant més a curt termini perquè espera una millora dels tipus d'interès a llarg termini. Ara bé, mentre passa el temps t'has d'ubicar en el mercat a curt termini per a compensar el balanç.

—*Hi ha, però, ajuntaments que estan utilitzant els crèdits a curt termini per a poder refinançar el seu deute...*

—Hi ha alguns casos i, de fet, la nova llei de refinançament ha previst una modalitat. Però jo li he de ser sincer, en el temps que duc en aquest banc i que la llei és efectiva, recorde tan sols un cas en cada consell d'administració sobre un conjunt d'uns 240 casos. Tots els ajuntaments que tenen un cert volum operen amb pòlisses de crèdit a curt termini; però, només si aquestes pòlisses es perpetuen es pot considerar com un finançament a llarg termini. De totes maneres, cal considerar que, els ajuntaments, hi ha determinats impostos que sols els cobra una vegada a l'any i per tant és lògic que tinga una pòlissa que cobreixi la suma d'aquest finançament anual.

—*¿Existeix als ordinadors del BCL una llista de municipis que, per la seua situació econòmica, tenen restringida la concessió de crèdits?*

—Hi ha corporacions amb les quals és recomanable un compàs d'espera en l'endeutament, però parlo d'un percentatge mínim, de casos comptats, de menys de 10 corporacions a l'any sobre un col·lectiu de 9.000 corporacions. Diga'm vostè un col·lectiu tan nombrós que tinga únicament 10 individus en situació financera un poc delicada. A més, les entitats que han seguit els plans de sanejament amb assessorament del BCL han eixit rapidíssimament endavant.

—*¿Les corporacions locals gestionen ara millor els seus recursos que fa quinze anys?*

—Jo crec que sí i això respon a una evolució natural del moviment de modernització. Hi ha hagut una etapa molt dura d'inversions i en aquests moments els majors beneficis que poden obtenir aquestes corporacions és de reordenació, reestructuració i modernització. Un exemple ha estat la preocupació d'alguns alcaldes per fer indicadors de prestacions de serveis on se'n

controlé la qualitat i la satisfacció que donen als ciutadans. Aquests controls de gestió interna municipal eren impenables fa anys.

—*¿Vostè s'atreveria a formular una relació entre la bona gestió municipal i el signe polític dels equips de govern?*

—¡Home, jo com a socialista hauria d'afirmar que els millors gestors són els alcaldes socialistes! ha, ha, ha... Però, com diu el refranyer espanyol, *en todas partes cuecen habas*.

El que sí que es pot afirmar és que com més baixa és l'administració més difícil és diferenciar raons polítiques. El BCL no actua mai segons el signe polític dels seus clients i sempre respon a les sol·licituds que els plens dels ajuntaments li remetien. També és cert que nosaltres no hem realitzat una anàlisi creuada per signe polític i situacions de precarietat.

—*El BCL domina el mercat en els estrats de poblacions de fins a mig milió d'habitants, però les grans ciutats operen més amb la banca privada...*

—Estem reforçant la nostra presència en mercats on la banca privada hi ha hagut moments que quasi disposava del monopoli de les operacions. Les necessitats financeres de les grans ciutats han estat molt fortes durant els darrers anys i el BCL no ha pogut atendre-les en la seua totalitat. Lògicament és més fàcil que s'escapen les operacions fortes que no les xicotetes.

—*¿El cavall de batalla pendent continua sent l'ampliació dels depòsits per part de les corporacions locals, que continuen operant més amb les caixes d'estalvi?*

—El que passa és que nosaltres no som un banc de plaça i per tant no estem cobrint ni de bon tros els serveis típics de plaça com la recaptació d'impostos o el pagament de nòmines. Això ens fa tenir dificultats de passiu i d'actiu.

—*¿Aleshores, el BCL no es planteja reconduir la seua dimensió adoptant una estructura de banc de plaça?*

—Aquesta entitat no, però jo espere que el grup financer ICO, sí. Els nostres projectes per als pròxims anys passen per garantir que les corporacions locals tinguen assegurats uns preus d'accés al mercat financer el més atractius possible sense conculcar les lleis del mercat.

Albert Vicent